

NÄRINGS-FORSKAR-AMATÖREN

En undersökning gjord och skriven av Jan Kummeneje.
Den är i tre delar och med en näringstabell på slutet.

Närings-Forskar-Amatören

DEL 1

Amatören = Janne Kummeneje

En dag när jag som vanligt skulle köpa mitt torrfoder till mina katter så får jag upplysningen att tillverkaren kommit med ett nytt och att det gamla vanliga inte fanns kvar. Det första en vanlig logisk människa undersöker är om kilo priset är det samma. Men "olidligt" spännande att se vad detta nya foder innehåller.

Givetvis så kommer jag inte ihåg vad det gamla innehöll. Så jag får väl försöka analysera fram vad detta foder innehåller.

Ingredienser

Betfor
Bryggerijäst
DL-methionin
Fiskolja
FOS (fruktos-oligo-sakkarider)
Grevmjöl
(torkat nötköttprotein)
Kycklingfett
Majs
Majsfiber
Mineral
Nötfett
Ris
Spårämnen
Taurin
Torkad fisk
Torkad fågellever
Torkat fågelkött
Vegetabilisk olja
Vitaminer
Äggpulver

Till vänster ser ni en tabell som jag skrivit av från påsen. För en vanlig "dödlig" som jag själv så säger inte detta speciellt mycket. Men eftersom jag fått en liten genomgång om "näringlära" för min egen kropp, så faller det sig ju på plats att hjälpa mina kära katter så att de få rätt näringsintag.

Min egen kropp har enligt experterna inte det bränsleintag som behövs och har ju inte fått det de senaste trettio åren. En frisk och bra fungerande kropp är att jämföra med en fulltankad ny fyr-cylindrig bil. Jag fungerar mer som en ringrostig V8-motor som går på fyra cylindrar, med dålig olja och nära soppatorsk.

Därför tänkte jag att en djupare amatör-kritisk granskning av allt det som står i tabellen vore på sin plats. (Under tiden kan jag ju förtränga mina egna näringsintag. Jag har ju faktiskt överlevt så här långt i livet).

Vi börjar med den del som skall förklara allt i klartext på påsen.

För känsliga och kräsna katter.

- Är komplett och balanserad diet för vuxna katter.
- Är utvecklat av våra veterinärer och dietister och är anpassat för kräsna katter samt för katter med ett känsligt matsmältningssystem.
- Innehåller **FOS** (Fruktos-oligosakkarider), vegetabiliska fibrer, (prebiotika), som gynnar en balanserad tarmflora hos din katt.
- Har mycket hög andel animaliska proteiner (90% av proteiner) för att säkerställa en perfekt matsmältning; nötkött, fågelkött, ägg och fisk.
- Har en mycket hög smaklighet och blir därför alltid mycket uppskattad av din katt..

Blev vi klokare på detta? Jag hoppas inte jag får en liknande beskrivning på min nästa måltid. Just i detta läge förstår jag ingenting. Men det skall vi försöka lösa.

LUGN !

Jag har bara börjat. Kolla nästa sida vad mer som finns att läsa på foderpaketet och hur vi skall försöka förstå detta.

*Tur att katterna
inte kan läsa detta.
De hade nog vänt
om och
Försökt leta upp
någon annan föda.*

Spårämnen, tillsatser, vitaminer etc

<u>A</u>	<u>B</u>
Spårämnen/kg :	Mineraler :
Koppar 30 mg	Koppar 7,80 mg/kg
Järn 190 mg	Järn 205,79 mg/kg
Mangan 65 mg	Mangan 9,16 mg/kg
Zink 210 mg	Zink 85,20 mg/kg
	Kalium 0,52%
	Natrium 0,32 %
	Selen 0,4 mg/kg

Nya bitar att ta tag i. Jag tog två olika foder och skrev av dessa stycken. De kallas för A och B. Som ni ser så kallar foder A detta för spårämnen och foder B kallar det för mineraler. Det som fanns med på bägge har jag tagit i samma ordning så det blir lättare att jämföra. De tre sista under foder B kann man återfinna på foder A under rubriken näringsämnen tillsammans med annat smått och gott.

Titta nu noga på de fyra första. Jag har själv kollat att tryckfels-Nisse inte dykt upp i min text. Men undrar om han inte har dykt upp i ett av dessa foders innehållsspecifikation. ELLER ? Stämmer detta ? Varför denna stora skillnad och vad har det för verkan på min katt ?? (Detta skall granskas)

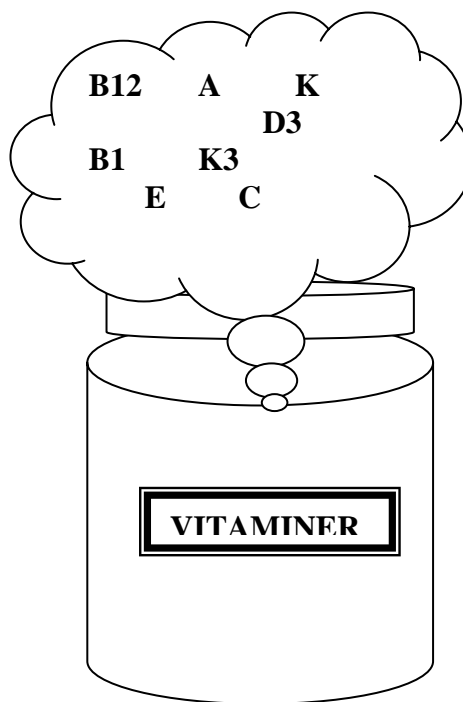
VITAMINER :

Ja vad skall man säga ??? Undrar själv hur jag får i mig alla de vitaminer jag behöver och vad heter alla dessa vitaminer som ramlar in ???

Det blir nog en praktfull artikel innan jag hunnit igenom alla dessa !!!!

SYROR – OLJOR - FETTER

Många ord i innehållsförteckningen slutar med ordet "syra", "olja" eller "fett". Dessa kommer jag att beta av när de dyker upp under sin rubrik bland det här ovan.

Jordbruksverket

Verket utfärdar föreskrifter och utövar tillsyn över hur foderlagen tillämpas och efterlevs. Provtagning sker på alla tillverkade och importerade foder. En intressant siffra från provtagningen är att av 153 prov på kattfoder är hela 84% godkända i avseendet att de överensstämmer med deklarerat värde. MEN hela 11% avviker så mycket att det krävs ett yttrande !!!! (Ja, där har redaktören lite att bita i).

Jordbruksverket tycker att "amatör-forskaren" har tagit ett bra initiativ och kommer att sända information om "kraven" på innehållsdeklarationen samt lite om alla de ämnen som kan tänkas ingå i ett kattfoder. T ex tillsatser och färgämnen. Givetvis alla nyttiga saker som skall ingå.

(Läs vidare på nästa sida om mitt första SCOOP)

Omräkningstabellen !

I min stora iver att hitta så mycket information som möjligt om torrfoder. Så dyker jag in i varje affär som säljer foder och plockar på mig alla dessa färggranna informationfolders om kattfoder. Det blir lite billigare än att köpa en av varje sort och klippa ur innehållsförteckningen. Dessutom står det alltid lite mer roligt att läsa i dessa folders. När jag kom hem med en liten hög, så började jag med en liten, vacker och lättläst broschyr. Det fanns som vanligt flera olika foder t ex Kitten, Adult och Senior. Jag tittar direkt på innehållet i Adult d v s vuxen. (För att göra det enklare i min fortsatta "forskning" så kollar jag bara vuxen-foder och överlåter specialfoder till andra).

I innehållet som de i detta fall kallat "Näringsanalys" finns det som visas i tabellen här bredvid. Torrfoder och påse (portionspåse, mjukmat dvs konservfoder).

	Enhet	Torrfoder	Påse
Energi	Kcal/100g Kj/100g	392 1640	102 428
Råprotein	%	32.0	9.0
Råfett	%	21.0	7.0
Fibrer	%	2.0	0.5
Kolhydrater	%	29.0	6.1
Kalcium	%	0.75	0.280
Fosfor	%	0.75	0.240
Natrium	%	1.0	0.265
Magnesium	%	0.08	16.0
Vitamin A	ie/kg	12000	210
Vitamin D	ie/kg	1200	90
Vitamin E	mg/kg	500	80
Taurine	mg/kg	2000	800

Amatörforskaren kastar sig över innehållet. Ett av de få ämnen jag lärt mig kontrollera är magnesium. Det bör inte överstiga 0.08 mg/kg. Det är ju OK förr torrfodret. Men vad skådar mitt forskaröga ???? Det står ju 16.0 på innehållet i påsen. Det är ju rena vansinnet att ge en katt ! Men ? men ? va ? Det är ju astronomiska, utomjordiska, ja "ruggiga" skillnader i innehållet. Det måste finnas en logisk förklaring. Jag satte större delen av mina medarbetare på min data-avdelning i arbete. Vi resonerade logiskt och kom fram till att enligt tabellen så måste en katt äta ca 6 kg påse/konservfoder eller 1 kg torrfoder för att få i sig lika mängd Vitamin D !!!! Nä det stämmer inte om man tittar på Taurine, inte på Råprotein heller. ?????? Konstigt sa allihop.!!! Givetvis så väljer ju alla torrfoder då det verkar innehålla allt vad katten behöver.

Det är någonting lurtt här tänkte jag.

Jag hittade ett telefonnummer längst bak i broschyren. Ring ! ring! En vänlig dam svarade och förstod genast mitt problem. -Det går inte att jämföra innehållet rakt av. Har du inte en omräkningstabell ? - Vadå omräkning? svarade jag. - Ja det är lite svårt att förklara men jag skickar över lite information, sade hon. Jag tackade och passade på att titta till mig den information de hade om näringslära för katter.

Det här började bli spännande. Jag började känna mig som Sverker Olofsson i PLUS. -Ska det verkligen vara så här ? -Får det gå till på detta vis ? Ha, ha ,ha !

Två dagar senare kom det jag väntat på nerdimpande i brevlådan. (eller snarare nedtryck i reklamen av brevbäraren.)

Svaret stod att läsa i en mycket innehållsrikt folder som just heter "Kattens Näringslära". Här fanns det mycket mer som jag kommer att ta med senare och som ger oss lite mer förklaring om näringsämnen.

Svaret : Eftersom olika typer av kattmat har olika vattenhalt kan man inte direkt jämföra olika foder med olika vattenhalt. För en jämförelse måste man antingen räkna om dem till 100% torrsubstans, eller till jämförbart energiinnehåll.

OK! Men kolla tabellen där uppe. Kan någon hitta VATTEN-halten ?????)

Nu är jag så otroligt kunnig så jag redan från början visste att konservmat innehåller ca 70-80% vatten. Det vet ju alla. Men det skall stå i innehållsförteckningen. Undrar vad jordbruksverket säger om det ?

En spännande matematisk, ja rent av en "mega-intergalax-räkneövning", väntar på nästa sida.....

Nå? Hur räknar vi då ut detta ?

Torrsubstansmetoden :

$$\frac{\text{Näringsvärde i \% (gram per 100 gram)} \times 100}{\text{Torrsubstans i \% (100-vattenhalt per 100 gram)}} = \% \text{ näringsämne}$$

Exempel, kattmat på burk :

$$\frac{\% \text{ protein (7 gram per 100 gram)} \times 100}{\% \text{ Torrsubstans (100-82 gram vatten per 100 gram)}} = 38,8\% \text{ protein}$$

Nej ! Och åter igen nej. Fortsätter det så här så krävs ju en mycket hög utbildning inom näringslära för att jag skall kunna köpa ett fullvärdigt foder till min katt.

På med "Sverker"-mössan igen. Skall vi verkligen behöva räkna ut detta för att jämföra olika foder ??? Jag ser framför mig en hel skock med människor framför hyllan med djurfoder på ICA-affären. Räknande, kalkylerande, analyserande etc etc

Men jag gör inte som Sverker. Detta foder är helt i sin ordning att ge åt sin katt. (Bara man vet hur att räkna Ut vad det innehåller). Så soptunnan sparar vi till något annat som är värt att hamna där.

Som jag sagt tidigare är ju detta bara en början. Det skall vara en rolig lättsam läsning om vad vi kan förvänta oss i en foder-påse och vad det betyder allt som skrivs i innehållsförteckningen.

Nästa gång kommer jag att stapla upp innehållet i ett antal kända och mindre kända foder som säljs på vår marknad.

Redan under dessa två veckor jag försökt färdigställa vårt första nummer av "bladet" så börjar det komma in information om inbjudningar "näringslära för katter".

Ryktet om att "Amatör-forskaren" är på G. Börjar sprida sig sakta men säkert.

SPÄNNANDE FORTSÄTTNING I NÄSTA NUMMER

Forts.

En läsvärd förklaring om Protein, Fett och Kolhydrater. Kommer att återkomma till dessa ämnen under min granskningsresa i foderinnehåll.

s Näringsbehov		
Ämne	Behov	Källa
Protein	Vuxen katt 28% kattunge det dubbla	Helfoder för katt, kött fisk, ägg, mjölk och ost
Fett	Minst 9%	Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor
Kolhydrater	Bör inte överstiga 40% av kosten	Säd, ris, pasta potatis och torrfoder
källa: NRC		

Proteiner

Proteiner är några av kroppens viktigaste byggstenar. I kattens matsmältningskanal bryts proteinet ner till aminosyror. Kvaliteten på proteinet beror främst på två faktorer: dess smältbarhet och sammansättningen av olika aminosyror. Smältbarhet är ett mått på den del av maten som absorberas genom tarmväggen och inte går förlorad i avföringen. Kattens tarmsystem är kort och maten passerar snabbt, därför är det viktigt att fodret är lättsmält.

Den för katten viktiga aminosyran taurin finns bara i animaliskt protein och är bland annat nödvändig för kattens syn och hjärtfunktion.

Fett

Fettet är en mycket viktig del i kosten. Fetter består av olika mättade och omättade fettsyror, som ger energi. Vissa fettsyror som katten behöver finns bara i animaliskt fett. En diet som är komplett och välbalanserad för katter måste innehålla en viss mängd arachidonsyra, vilken till större delen finns i just animaliska fetter. I fett

löses också olika smakämnen upp, vilket gör att maten smakar godare.

Fettsyrorna är nödvändiga för att bland annat huden och pälsen ska hålla sig fina. **Kolhydrater**

Katter har inte något absolut behov av kolhydrater. Att blanda grönsaker i kattens mat är därför onödigt ur näringssynpunkt. Men det betyder inte att katter inte tycker om det. Många katter äter grönsaker och annan kolhydratrik mat med förtjusning. Katter kan mycket väl utnyttja kolhydrater om de är preparerade och lätt smälta, som t ex i torrfoder. Lite fibrer är bra för matsmältningen och ett sätt att reglera fodrets energinnehåll. **Vitaminer**

Vitaminer är livsnödvändiga för en lång rad processer i kroppen. De är antingen vatten- eller fettlösliga.

Vitamin B och C är vatten-

lösliga. De fettlösliga, vitamin A, D, E och K, kan lagras i kroppen, och bör därför ej överdoseras. Till skillnad från människor behöver inte C- eller K-vitaminer tillföras, katter bildar sitt eget C-vitamin och K-vitaminer bildas av tarmbakterierna.

Mineraler

Mineraler och spårämnen måste alltid finnas i balanserad kost. De viktigaste mineralerna är kalk, fosfor och järn. Kalk och fosfor är byggelement i skelett och tänder. Järn behövs bl a för blodbildningen.

Exempel på spårämnen är zink och magnesium.

Källa : Svenska KattersTorrfoderguide

Närings-Forskar-Amatören

DEL 2

Amatören = Janne Kummeneje

Det här blev roligare och mer intressant än jag någonsin kunde drömma om. Informationen som bara väller över mig måste ju läsas igenom. Hur skall jag kunna förmedla allt detta kortfattat och läsvänligt ??? Ja, många hjälper mig på den vägen.

Ett stort TACK till Jordbruksverket !

Jag ställde en fråga och fick svar. I brevlådan hamnade ett stort tjockt kuvert med "Statens jordbruksverks författningssamling" med Statens jordbruksverks föreskrifter om foder + alla föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter om foder.

Uj, uj ! En tjock lunta. Men till min stora glädje bifogades en mer "lättläslig" kortfattad sammanfattning "Märkning av foder till sällskapsdjur".

Jag skall börja med en översiktlig information om kravet på märkning och återkomma lite djupare när resp. Rubrik/ämne dyker upp senare i artikeln.

Följande skall deklarerars :

Fodertyper :

- Helfoder
- Kompletteringsfoder
- Mjölkersättning
- Dietfoder

Djurslag eller djurkategori som fodret är avsett för.

Bruksanvisning

Råvaruinnehåll

Fodertillsatser

Analyserat innehåll (näringinnehåll)

Tillverkningsdatum

Hållbarhet

Namn och adress på den som är ansvarig för märkningsuppgifterna

Deklarationen här till vänster är på rubriksnivå. Under resp. rubrik följer sig fler krav. För att göra det lite tydligare så skriver jag av det exempel som jordbruksverket tillhandahåller.

EXEMPEL PÅ MÄRKNING AV HELFODER TILL KATT
Obligatoriska uppgifter markeras med **S** och frivilliga med **F**

SARDINER (produktnamn **F**)

Kompletteringsfoder (fodertyp, **S**) till katter (djurart **S**)

Bruksanvisning **S**

Råvaruinnehåll (antingen samtliga ingående råvaror eller råvarugrupper, i fallande ordning efter vikt **S**)

<u>Analysgaranti</u>		<u>Fodertillsats, per kg</u>	
Råprotein	12% (S)	Vitamin E	50 mg (S)
Råfett	2,5% (S)		
Växttråd	0% (S)		
Aska	3% (S)		
Vatten	86% 14% eller mindre (F) mer än 14% (S)		
NFE(kolhydrater)	0% (S om energi dekl.)		
Kalcium	0,7% (F)		
Fosfor	0,5% (F)		
Omsättbar energi beräknad enl. Jordbruksverkets föreskrift 255 kJ/100 g (F)			

Tillverkningsdatum el. referensnummer (**S**)

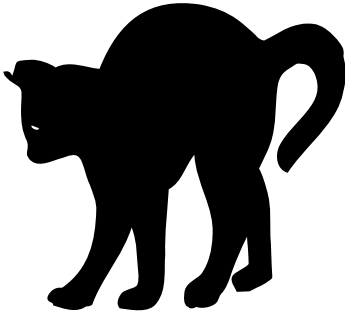
Hållbarhet och förvaring (**S**)

Ansvarig för märkningsuppgifterna, namn + adress (**S**)

Tillverkarens namn, adress+land (**F**)

Nettovikt (**S**)

 Nu vet vi ju lite mer om vad vi skall titta på. Vad som måste finnas med och vad vi skall sakna. Viktigast Vem vi skall fråga.

KOLHYDRATER – PROTEIN – FETT

Tre viktiga byggstenar för oss människor. Men hur är det med våra katter ? Behöver de samma intag som oss människor ?

Jag skall försöka ge er en sammanfattning av allt jag hittat och läst. Försök själva att läsa olika ”näringsspecialisters” folders över hur din katt skall inta sitt näringsbehov. Jag har efter några veckor börjat nynna på en låt som Di Leva sjunger. Den är ganska träffande på det resultat jag fått genom att ringa, söka på internet, läsa folders och läsa böcker.

*Vad skall jag tro på, tro på, tro på
när.....allting är så här ?*

Nu skall vi ha skoj !

Givetvis måste vi ju jämföra med vårt eget näringsintag! Det har vi ju full kontroll på. ELLER ! Tyvärr så är det ju så att vi slarvar mycket, mycket med hur vi själva äter men har stor kontroll på vilket foder vi skall ge våra husdjur.

Till min hjälp har jag tagit en mycket bra föreläsning samt en bok ni alla själva bör läsa för att må bättre. Mats Petersson beskriver i sina föreläsningar mycket bra hur vi dagligen misshandlar våra egna kroppar när det gäller bränsletintaget. Tillsammans med Janke Sörbrand har han givit ut en bok hos ICA Förlaget AB. Boken heter ” **Energi för livet**”. Boken är inget facit hur vi skall göra. Men ger oss en bra inblick i hur vi fungerar och ger massor med tips. Jag kommer att ta delar av denna bok för att jämföra vårt behov av bränsle/foder och försöka få er att förstå allt som kan behövas även på våra katter.

BRÄNSLE

Vi skall ta oss till en utställning i Oslo. Bilen är tankad, oljan kollad, lufttrycket OK. Vi själva tar en frukostmacka och ger katterna mat. De katter som hinner, äter lite mat innan resan. Bilen är nu den enda som har bränsle nästan hela vägen. (Tankning i Årjäng?). Vi stannar och äter när vi är hungriga. Vad skulle hända om vi startade med 10 liter och dåligt lufttryck i bilen ??? Ni kanske begiper mer när ni läst resten.

Jag kommer i jämförelserna börja styckena med **KATTEN**, (vilket innebär att jag pratar katt) och **JANNE** (vilket skall motsvara människan). Nu är det ju så att jag kan göra jämförelser direkt med mitt eget kostintag som jag nu skall försöka följa. Just idag är jag en medelålders man med mycket lek- och barnasinne samt med en kondis godkänd för en 60-åring. Så som jag lever nu platsar jag i kategorierna ”förskolan”, ”medelålders” och ”pensionär”. Efter mitt nya kostliv kommer jag att hamna i kategorin ”mogen ungdom”. Det är målet.

Kolhydrater

KATTEN har inte något absolut behov av kolhydrater. De är extrema köttätare. Katterna kan utnyttja kolhydrater om de är preparerade t ex genom upphettning. Ett bra exempel är kolhydrater i torrfoder där de är preparerade och lättsmälta för katten.

Saliven hos katter saknar det stärkelsenebrytande enzymet som vi människor har. Detta p g a att de lever av föda med lågt innehåll av kolhydrater.

För att inte fördjupa mig långt in i en artikel om matsmältning på hund och katt. Så kan jag sammanfatta det så här. Längden av tarmar i förhållande till kroppslängden är låg, vilket är typiskt för köttätare. Växtätare däremot, har förhållandevis längre tarmar, då matsmältningen av växtämnen tar längre tid.

JANNE skall se till att det finns 50% kolhydrater på tallriken. Jag får grilla men bör t ex ta med en bakad potatis till grillbiten. Kolhydraten fungerar både som tändvätska och som drivmedel. De finns Två huvudgrupper ”snabba” och ”långsamma”. Snabba kolhydrater är t ex socker och druvsocker. De är enkla att söderdela och därmed kan förbränningen ske snabbt. De långsamma kolhydraterna (t ex potatis, pasta, ris och gryn) räknas som ”högoctanigt bränsle” och förutom att hålla en ren och hög förbränning så ökar de förbränningen av fett.

Protein

KATTEN behöver detta som en av de viktigaste byggstenarna. Katten bryter ner protein till aminosyror. Kvaliteten på proteinet beror främst på dess smältbarhet och sammansättningen av aminosyror. Katten har ett behov av 10 olika aminosyror. Smältbarheten mäts i hur mycket som absorberas i tarmväggen och inte går förlorat i avföringen.

För katten gäller givetvis animaliska proteiner från djurriket. D v s kött, fisk etc

JANNE kan bör inte elda med protein då det inte finns ett förråd av detta utan det måste hämtas direkt från musklerna. Proteinets huvuduppgift som ”byggsten” i muskler och andra typer av celler och organ. Proteinets hjälp ”pannummet” när kolhydraterna saknas. Att elda med protein ger både mindre muskelmassa samt ökat slitage. Också här behövs aminosyrorna

FETT

KATTEN behöver det som en viktig energikälla och för pälskondition. Katter behöver fett för att tillgodogöra sig de vitaminer som är lösliga i fett (A,D,E och K). Det skall vara animaliska fetter. Det finns mättade och omättade fettsyror. (Vi går inte djupare in på det nu utan låter pusselbitarna falla på plats senare). I fett löses också olika smakämnen upp, vilket gör att maten smakar godare.

JANNE har en tvättbräda som är en kopia av den som står i tvättstugan. Stranddraggaren har en mängd fyrkantiga muskelgrupper framtill. Inga problem på stranden. Skillnaden är att tvättbrädan inte skall vara tillverkad av lagrat fett utan lysa med dess frånvaro. Fett måste in i kroppen. Det är kroppens tredje bränsle. Även Janne behöver fett för att ta upp vitaminerna A,D,E och K. Det skall vara omättade fettsyror som finns i t ex fisk, oljor och margarin. Fettet behöver kolhydrater för att brinna. Utan detta börjar Janne lagra undan massa onödigt och får ganska snabbt en mage som får honom att se höggravid ut. Eller sponsrad av Spendrup.

Alkohol

KATTEN kopplas inte ihop med detta ”bränsle” utan det kan mest ses som ett gift. Även om det kan inbegripas under kategorin bränsle så råder jag ingen att tillsätta det i ett foder. Min Birma tycker i och för sig om att lapa lite ölskum ur mitt glas då och då.

JANNE kan använda det som bränsle men bör egentligen inte göra det. Det finns så mycket skadliga effekter och är därmed inget bränsle att rekommendera. Men visst är et ett effektivt bränsle ? Det sätter ju fart på dansskorna en lördagskväll !. Glädjen och festkänslan ökar ju ! OK, det känns ju som man har total soppatorsk dagen efter.

Förbränning

Denna rubrik kommer jag att återkomma till när det mesta av näringsinnehållet är avklarat. Det finns ganska stora skillnader mellan katten och människan. Många av delarna skapas av förbränningen och många måste tillsättas i fodret för att hjälpa till. Spännande när vi når slutet.

JANNE behöver som sagt mer kolhydrater än fett (grovt räknat nästan dubbelt så mycket) för att få en bra förbränning.

KATTEN behöver ju inte kolhydrater. !?!?!?

Hur får vi ihop detta till slut ? Jodå, vi samlar på oss pusselbitarna och får ihop helheten när Amatörforskaren kommit till slutet på näringsinnehållet.

Näringsinnehåll -tabell

I tabellen ned har jag nio olika foder (A-I) som jag hämtat information ifrån. Jag namnger inga tillverkare utan vill enbart att vi tittar på fodrena som jämförelse av innehållet som deklarerats. Alla foder är för vuxna katter d v s inga medicinska-, kattunge-, bantnings- eller andra specialfoder. Tryckfelsnisse kan ha smugit sig in någonstans och jag ser gärna att ni reagerar på nått som ser konstigt ut till mig.

De flesta innehållen är hämtade från broschyrer eller förpackningar. Några är hämtade direkt från internet. Frågan som nu kan ställas är hur Jorbruksverkets regler gäller när ett foder presenteras på Exempelvis en hemsida på internet och inte på förpackningen ?

Jag kommer att ha med denna tabell under hela ”forskningen” och markera de delar som tas upp i resp. avsnitt.

En bra regel som ni bör följa : När ni hittar en intressant artikel på internet bör ni fortsätta att leta efter en liknande för att kunna jämföra innehållet, faktat. Troligtvis hamnar ni i samma läge som mig att det som är sanningen kan uttryckas på många olika sätt.

Närings-analys Närings-innehåll	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Vatten %	8	-	7,5	9	10			9	10
Protein %	32	32	31,3	32,5	30	30	33	28 därav Taurin 0,2 %	32
Kolhydrater %		29						43	
Fett %	13	21	21,3	16	10	20	17,5	14	18
Fibrer		2		1,5			2		
Dietisk fiber %	6,5								
Mineral %	6,5								
Växtråd %	2		0,9		3	1,5		1	3
Stärkelse %	34								
Linolsyra %	2,8								3,5
Arakidonsyra %	0,05								0,04
Taurin	0,15 %	2000 mg/kg	1290 mg/kg	1500 mg/kg	0,1 %		0,12%	?	0,16%
Aska %			4,5	5,8		9	5,8	5	6,5
Metaboliserbart Energi- innehåll (kcal/100g)			440						
Energivärde kJ/100 g								1410	
Omsättbar energi (kcal/kg)	3.850								
Mineraler					6,8 varav				
Kalcium %	1,05	0,75	0,79	1	1	1,9	1,25	1	
Fosfat %									0,95
Fosfor %	1	0,75	0,68	0,9	0,8	1,1	0,98	0,9	
Magnesium %	0,08	0,08	0,07	0,075	0,1	0,08	0,09	0,09	0,085
Kalk %									1
Kalium %	0,6							0,55	0,6
Natrium %	0,4	1,0	0,3					0,35	0,5
Klorider %									0,43
Klor %	0,65								
Zink (mg/kg)	205							170	230
Mangan (mg/kg)	60								37
Jod (mg/kg)	2,5								2,25
Selen (mg/kg)	0,2								
Järn (mg/kg)	190							155	240
Koppar (mg/kg)	30			8,8		15		11	
(sulfat) (mg/kg)							8,35		39
A (IE/kg)	16000 UI/kg		16000 IU/kg	21000 IE/kg	12000 IE/kg	16000 IE/kg	16,12 KIE/kg	10000 mg/kg	20000 IU/kg
D		12000 IE/kg			1000 IE/kg	1200 IE/kg		860 mg/kg	
D3 (UI/kg)	1.200 UI/kg	1.200I E/kg	940 UI/kg	1800 IE/kg	90 mg/kg	100 mg/kg	0,837 KIE/kg		1220 IU/kg
E (mg/kg)	120	500	104	115			81,34	320	120
B1 tiamin (mg/kg)	15							25	11

Närings-analys Närings-innehåll	A	B	C	D	E	F	G	H	I
B2 riboflavin (mg/kg)	25							11	25
B5 pantotensyra (mg/kg)	40							18	21
B3 niacin (mg/kg)	131							100	75
B6 pyridoxin (mg/kg)	14							7,1	12
H biotin (mg/kg)	1							0,15	0,38
Folinsyra (mg/kg)	2,4							2,5	2,1
B12 cyanocobalamin (mg/kg)	180						0,087	0,055	0,15
Kolin (mg/kg)	3.000							2500	
Vitamin C (mg/kg)	-								
Ester-C (mg/kg)							65		22
Vitamin K mg/kg							0,74	0,9	1,05
Selen (mg/kg)						0,2	0,43 natrium- selenit		0,20
Kol mg/kg									2,20

Funderingar

Titta på tabellen här ovan och fundera lite själva.

- Kolhydrater finns i två foder och ganska mycket i det ena. Börjar likna det som kan liknas med fullfoder för oss människor kanske. T ex Bulk.
- Vatten ? Kan ett torroder innehålla vatten ?
- Varför finns vissa saker bara i några foder ?
- Har samma ämne/tillsats etc olika namn ? Vilket begrepp är riktigt ?
- Har några slagit ihop vissa namn under ett samlingsbegrepp ?
- Stärkelse finns i ett foder ! Vad har de andra istället.

Börja ifrågasätta innehållen i foderdeklarationerna. Har ni den minsta fundering bör ni fråga Jordbruksverket direkt.

Konkurrensen är så hård på hund/katt-foder att en liten del i näringsinnehållet eller foderbeskrivningen kan anges på ett sätt som kan misstolkas.

En lösning på alla problem vore att vi kattägare snabbt skulle kunna få en kopia från Jordbruksverket på beställning, innehållande det som blivit godkänt till tillverkaren. Då skulle vi själva kunna se direkt att det är det riktiga fodret och att det testats enligt den spec. som godkänts av Jordbruksverket.

Amatörforskaren jobbar vidare med den spännande fortsättningen.

Närings-Forskar-Amatören

DEL 3

Amatören = Janne Kummeneje

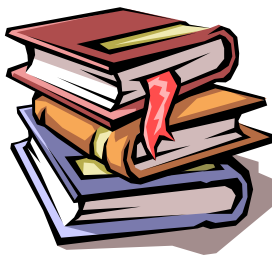
Det är dags nu att fortsätta min lilla "foder-forskning". Julen är ett minne blott. Kylan biter sig fast i skinnet !!!! Vårt julfirande har satt sig runt midja, låår ... Ja överallt. Nyårslöften som att sluta röka, börja motionera, gå ner i vikt etc . Ligger som en tung keps på skallen. SKOJ VA! Läs del 1 + del 2 och komplettera med denna del 3. Så kommer du och din katt "julmats-frossandets" få bukt med baksidor.

OBS!

Jag måste påpeka att det ni läser här inte är något som täcker allt rörande foder eller näringsintag för katter. Det är ett försök att på ett lättläst sätt skapa ett intresse och därmed lusten att leta efter mer ingående information i denna invecklade värld.

Leta information !

Jag letar i böcker, på internet, frågar experter etc för att hitta något vettigt som går att få ned kortfattat och begripligt. Men om allt som finns att nämna om t ex A-vitamin skulle finnas med här. Så skulle det bli för mycket och ingen skulle orka läsa den artikeln. Men om ni vill ha lite mer information så skall ni läsa och fråga. MEN läs flera olika artiklar/böcker och fråga flera olika "experter" När det gäller mat/foder och näringsforskning så finns det nästan lika många olika svar som artiklar/"experter".

Börja med att läsa t ex dessa böcker

Kattägarens kokbok : Marie Sallander
Jag rekommenderar verkligen denna bok som innehåller mycket mer än man kan ana av titeln. ICA Bokförlag

Kattens sjukdomar : Anne-Marie Nilsson MSc & PhD-student
In Animal Science Research area. ICA Bokförlag.

En mycket bra bok. Lite på gränsen att vända sig till veterinärutbildad folk men saklig och kan finnas framme för att läsa om det mesta. Varning för otäckta bilder (Nu låter Janne som en TV-hallåa).

Energi för livet : Mats Petersson, ICA Boförlag.

Vi måste ju själva må bra så då tipsar jag er att läsa Mats Petersson´s bok hur man kan, genom enkla medel, äta riktigt och må bra. Samtidigt ger han en enkel lättläst förklaring hur vi skall tanka kroppen med rätt bränsle.

Nu kör vi igång. Luta er tillbaka och försök förstå detta om ni kan

Vatten !!! Alla innehåller vi vatten, fyller på med vatten och gör av med vatten.

KATTEN har en dåligt utvecklad törstreflex då den till naturen till största delen kan få sitt vätskeintag från vilibråd ca 80%. Där har ni våtfoder "burkmat". Därför skall det alltid finnas rent och friskt vatten till torrfoder. Katten har också en god förmåga att koncentrera urin. (Om detta går att jämföra med JANNES sällskapsblåsa är ännu ej bekräftat.)

Givetvis skall det alltid finnas tillgång till friskt och rent vatten både för katten och för Janne.

KATTEN behöver få i sig ca 3 dl vatten per dygn om den väger 6 kg. Om katten förlorar 20% av kroppsvattnet så är det livshotande. Katten håller under normala förhållande vätskenivåbalansen i kroppen under kontroll. Men vid sjukdomar kan balansen rubbas kraftigt och ibland kanske behöva hjälp av veterinären att snabbt återställa balansen. **JANNE** består ju av väldigt mycket vatten. Vid ett större intag av vatten måste jag ju inom snar framtid besöka toa. Vid lite mer jobbiga tider t ex idrott så verkar det som om kroppen gör sig av med vattnet överallt över hela kroppen utom via det naturliga avloppet. Dagen efter en fest har man ju aldrig varit törstigare. "Jag drack ju igår så att det räckte !??"

NÄ! Janne har lärt sig att kroppen mår bäst om vätskenivån är i balans. T ex en arbetsdag sittandes vid skrivbordet framför PC:n kräver ca 1,5 liter vatten. Men det innebär också att jag måste förflytta mig från PC till WC några gånger mer per dag än vad jag normalt gör. **KATTEN** och **JANNE** mår bäst av att tillföra kroppen vatten regelbundet och hålla balansen på rätt nivå.

OBS! Några foder i min tabell innehåller vatten !!!!! TORR-foder heter det ju. Några andra innehåller inget vatten !!!!! Hur torrt blir det då ???

VITAMINER – Tänk på att ett fullvärdigt foder för katten innehåller de vitaminer som behövs. För mycket och givetvis för lite vitaminer kan orsaka sjukdomar hos katten. D v s Ni behöver inte mata katten med extra ”godis”-vitamin-tabletter.

KATTEN kan inte som t ex hunden omvandla beta-karoten (vad nu det är) till a-vitamin, utan måste få det via födan. För lite kan t ex ge dålig pälskvalitet. För mycket kan t ex ge urkalkning i skelettet.

Janne behöver detta för synen (har ju glasögon nu), immunförsvaret och en normal tillväxt. Närsynt och överviktig beror nog inte på att Janne har ätit för mycket a-vitamin. Men att äta lever (hur gott är det på en skala) en gång i veckan räcker för Janne.

Katten behöver b-vitaminer för tillväxten. Två av de viktigaste är niacin och tiamin. För mycket b-vitaminer verkar inte var någon större fara med. Men ett underskott är inte att leka med. Håll reda på b-vitaminerna till katten. (Se ordlistan här nedan).

Janne klarar sig inte utan b-vitaminerna. Det finns ju b-vitamin i öl. Men det täcker inte hela behovet. Men kroppens behov motsvarar i många fall kattens.

Vi gör ett litet ”break” med att läsa lite tråkig ordlista

B12	Viktig för bildning av röda blodkroppar.
Folinsyra (B-vit)	Viktig för nybildning av blod
B1 / Tiamin	Viktig för kolhydratomsättningen
B2 / Riboflavin	Viktig för celltillväxt
B6 / Pantotensyra	Viktig för celltillväxt

B7, K, Kolin, Biotin, Kobolamin, etc etc..... Vem hittar på alla dessa namn ? Hur skall någon förstå detta utan att vara specialistutbildad ?

Ovanpå all näringslära kommer ju nästa steg. Att hålla reda på hur mycket av varje ”ämne”/vitamin som skall finnas i födan !!!!

ENZYMER – Ett trevligt begrepp som finns överallt när det vankas matläsning. Det låter ju väldigt viktigt och lite kemiskt. Men hur fick vi in dom i kroppen ? De finns ju inte med i innehållsförteckningen. Jag hittade en härlig förklaring på en hemsida om mineraler :

ENZYMER är ytterst specialiserade ämnen som bildas i den levande Cellen och deltar i biologiska processer i kroppen, t ex ämnesomsättningen. Det är enzymerna som frigör livsnödvändig energi ur de näringsämnen som tillförs kroppen. De frigör aminosyror, vitaminer och mineraler. Enzymerna är sk katalysatorer, vilket innebär att de påverkar de kemiska processerna utan att själva påverkas.

Där satt den. Solklart. !!!!

Katten producerar till viss del c-vitamin själv och i likhet med Janne så har den en mängd uppgifter som bildning av bindväv som stärker blodkärl, hud, tänder och skelett. För lite c-vitamin till katten kan t ex innebära försämrad sårhäkning.

Janne visste redan från början att det även kallas askorbinsyra ibland. Men den vanligaste kontakten för Janne brukar vara ett helrör brustabletter när förkylningen anfaller. Biverkningarna brukar visa sig som täta toalettbesök p g a all vätska som tillfogas brustabletterna. Men vadå förkylning det nämns ingenstans ?!?!? Jodå. Efter lite djupare, inträngande forskning. Så hittade jag svaret. ”**Fria Radikaler**” (det låter som en protestorganisation från 60-talet). Det är de fria radikalerna som kan bilda infektionshärdar och nedbrytning. För att motverka detta kan man äta antioxidanter, vilket finns bland annat i C-vitamin, men även i E-vitamin. På köpet fick vi ett annat ”namn” att äta upp. Janne passar på att slänga i sig några C-brus till eftersom han hittade SKÖRBJUGG bland biverkningarna. Nästa gång ni blir sjuka är det bara att ringa chefen ”- Jag kan inte komma idag. Det är fullt krig här hemma. De fria radikalerna har gjort uppror.

Viktig vitamin för **Katten** när det avser skelett, och tänder. Kalk och fosforbalans. För lite innebär ju då givetvis t ex skeletturkalkning. För mycket t ex förkalkning i mjukdelar.

Janne är ju skapad lite mer avancerat gällande D-vitamin. Det är bara att gå ut och sola. Då D-vitamin bildas i huden av solstrålning. Biverkningarna blir ju solbränna och andra åkommer p g a ozon-skiktet.

För **Katten** E-vitamin(Tokoferol) viktig gällande fosterutveckling och cellväggar. För lite kan innebära minskad fertilitet. För mycket kan innebära anorexi.

Janne behöver även E-vitamin i kriget mot de "Fria Radikalerna". Ett intag på 75 g vetegroddar /dag räcker för vinna matchen. Inte precis det Janne lägger först på tallriken.

En liten kort presentation av några vitaminer. Men som ni kanske märkt och kommer att märka så finns det mycket mycket mer att läsa och skriva om detta.

När ni har läst mina artiklar och några av böckerna jag tipsat om. Så kan vi väl samlas på t ex Skansen och sjunga :

*Vad skall jag tro på, tro på, tro på
när.....allting är så här ?*

Tillbaka till verkligheten !

Katrin Lindberg, Mitthögskolan har gjort en intressant genomgång av kattfoder, som jag har fått att läsa. Den innehåller mycket "mat"nyttigt för katten och en bra genomgång av olika kattfoder. Ett stor minus hos de flesta kattfoder har hon påvisat. Det är endast ett fåtal som uppger magnesiuminnehållet. Se uppför dessa foder. För vi vet ju hur detta kan påverka våra katter.

Tack Katrin

Jag har upptäckt att det under år 2000 kommit mer och mer artiklar rörande katternas näringsintag. Det är ju för hoppningsvis min första artikel under våren som startade detta intresse.

Jordbruksverket
Jordbruksverket

Som vanligt ställer Jordbruksverket alltid upp och svarar på frågor. Min fråga denna gång var.

- Hur ofta kontrolleras ett foder som redan är godkänt ?

När en foderleverantör anmält en ny produkt så godkänns denna produkt utifrån den innehållsförteckning som skall finnas på förpackningen. När produkten är godkänd så inkluderas den i provtagningsplanen som finns för alla foderleverantörer (uppdateras så fort nya produkter anmäls). Foder hos alla foderleverantörer skall på så sätt bli provtaget minst en gång om året. Därutöver tas varje år prover beroende på den totala kvantitet foder som tillverkas. För varje 2000 ton som tillverkas så tas ett prov. (detta berör endast de stora företagen som levererar foder till livsmedelsproducerande djur). Kontrollen på foder för sällskapsdjuren är begränsat till maximalt 15 prover per leverantör. Detta beror på att leverantörerna ofta har många foder med samma innehåll men med olika smak.

Tack Jordbruksverket

Jag fick givetvis ett ytterligare mer ingående svar. Men tycker att det här gav en bra fingervisning

Fel på kattmaten !

Nä! Det finns väl inte med alla kontroller ? Jodå. Ibland undrar man varför katten inte äter av maten eller varför vissa burkar kan lukta "skit". Katterna mår helt plötsligt dåligt. Kan det vara maten ?

Det mest ekonomiska är ju att gå tillbaka till försäljaren/leverantören och reklamera. För då får man troligtvis t ex en ny påse foder eller kanske två som plåster på såren. Men det hjälper ju inte alla andra eller dig själv (en gång till) att drabbas av samma "sändning" av det reklamerade fodret. Tillverkaren eller leverantören har ju mer på lager och vill nog inte att det skall dras tillbaka och nya tester måste till.

Kontakta först Jorbruksverket och behåll alltid påsen/burken som du misstänker är dålig.

Och viktigast av allt är att du alltid kontrollerar datum-märkningen när du handlar.

Närings-Forskar-Amatören skall som en slutkläm informera om ett foder för **Janne** som han ramlade över i sitt sökande efter ett nyttigare levnadssätt.

Proton Gainer innehåller mycket högvärdigt protein/servering. Mycket högt chemical index. Innehåller mycket vassel & mjölk protein. Mycket godbalans mellan protein och kolhydrater och dessutom ett lågt pris räknat per servering. Utan konserveringsmedel.

Ett torrfoder för oss människor. Efter lite studerande av "innehållsdeklarationen" så uppenbarade sig det faktum att detta var minst lika svårt som kattmaten.

Jag hoppas att ni haft nöje och fått lite "start-bränsle" till egna små forskningar om vad ni äter själva och framför allt vad ni serverar familjemedlemmarna.

Artiklar om forskning inom detta ämne överlåter jag nu till specialisterna och hoppas givetvis att de också läst detta vilket kan innebära för oss "vanliga" att vi på ett enklare sätt kan förstå en "näringssdeklaration".

Men givetvis kommer det klia i mina "forskar"-celler framöver. Jag har redan ramlat över några artiklar i mitt flitiga djupgrävande forskar-surfande på nätet.

Kattsand

Hur kollas den ?

Vem testar den ?

Vad innehåller den ?

Skicka lite tips och synpunkter till : jaku@swipnet.se

